MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
MARK CHETCUTI

Seduta ta' l-4 ta' Ottubru, 2011

Citazzjoni Numru. 1117/2010

Mario Micallef

Vs

Sandra Micallef Gravina

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat tal-attur tal-1 ta' Novembru 2010 li jghid hekk:

Illi r-rikorrenti u l-intimata kienu izzewgu fil-wiehed u ghoxrin ta' Lulju tas-sena elf disa' mija hamsa u disghin (21.07.95);

Illi fit-tmienja u ghoxrin ta' Awissu elf disa' mija sebgha u disghin twieldet it-tifla Iona (28.08.97);

Illi l-intimata kienet bdiet proceduri ta' separazzjoni fis-sena elf disa' mija disgha u disghin (1999) u permezz digriet moghti mil-Qorti Civili - Sekond' Awla, datat tlieta u ghoxrin ta' Mejju tas-sena elfejn (23.05.00) (Kopja hawn annessa u markata bhala Dok. MM1) ir-rikorrenti gie ordnat illi jhallas l-ammont ta' tnax-il Lira Maltin (Lm12) fil-gimgha rapprezentanti l-manteniment tal-minuri Iona Micallef;

Illi l-partijiet f'dawn il-proceduri kienu sseparaw permezz ta' sentenza fl-ismijiet Sandra Micallef vs. Mario Micallef (Citaz. Nru. 2144/00 RCP) deciza nhar it-tletin ta' Gunju tas-sena elfejn u erbgha (30.06.04) (Kopja hawn annessa u markata bhala Dok. MM2). IlIi skond din is-sentenza, r-rikorrenti gie ordnat illi jhallas lil intimata bhala manteniment ghal minuri l-ammont ta' €174.70 fix-xahar;

Illi permezz ta' sentenza fl-ismijiet Mario Micallef vs. Sandra Micallef pro et. noe (Citaz. Nru. 301/04) deciza nhar il-hmistax ta' 15 ta' Gunju tas-sena elfejn u ghaxra (15.06.10) (Kopja hawn anness u markata bhala Dok. MM3), il-Qorti ddecidiet u dikjarat illi l-minuri lona Micallef ma hijiex il-wild naturali u bijoligika ta' Mario Micallef u konsegwentement ordnat ukoll il-korrezzjoni fl-imsemmi att ta' twelid numru 3351/97 (Kopja hawn annessa u markata bhala Dok. MM4) u ordnat illi l-obbligu tal-hlas tal-manteniment ghal minuri kif stipulat skond is-sentenza fl-ismijiet Sandra Micallef vs. Mario Micallef (Citaz. Nru. 2144/00) jieqaf immedjatament;

Illi l-intimata kienet taf mil-bidu nett illi l-minuri Iona ma kenitx il-wild naturali tar-rikorrenti, izda baqghet tinsisti li tircievi l-manteniment ghan-nom tal-minuri;

Illi sal-gurnata li s-sentenza fl-ismijiet Mario Micallef vs. Sandra Micallef pro. et noe. (Citaz. Nru. 301/04) saret res judicata r-rikorrenti kien hallas bhala manteniment ghal minuri Iona Micallef l-ammont ta' tmintax-il elf, mija u erbatax-il Euro u sitta u sittin centezmu (€18,114.66);

Ghaldaqstant, in vista tas-suespost, ir-rikorrenti umilment jitlob lil din l-Onorabbli Qorti jogghobha prevja kull dikjarazzjoni opportuna u necessarja fl-ahjar amministrazzjoni tal-gustizzja:

1. Tiddikjara li r-rikorrenti qatt ma kien tenut ihallas manteniment ghal minuri Iona peress li ma hijiex il-wild naturali tieghu u ta' dan il-fatt l-intimata kienet konxja;

2. Tikkonferma illi l-ammont imhallas bhala manteniment ghal minuri ossia l-ammont ta' tmientax-il elf, mija u erbatax-il Euro u sitta u sittin centezmu (€18,114.66) qatt ma messu gie imhallas mir-rikorrenti;

3. Tikkundanna lil intimata sabiex thallas lura lir-rikorrenti l-manteniment gja imhallas fl-ammont ta' tmientax-il elf, mija u erbatax-il Euro u sitta u sittin centezmu (€18,114.66) bl-imghax legali dekorribbli mid-data ta' kull hlas;

Bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittri ufficjali datati erbatax ta' Lulju elfejn u erbgha (14.07.04), tnax ta' Marzu elfejn u disgha (12.03.09) u l-protest gudizzjarju datat disgha u ghoxrin ta' April elfejn u ghaxra (29.04.10) kontra l-intimata li hija minn issa ngunta ghas-subizzzjoni;

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenuta li tghid hekk:

1. Illi preliminarjament it-tielet talba tal-attur ghal hlas Iura ta' manteniment hija preskritta tenur tal-artikolu 2156 *et seq* tal-Kap. 16 tal-Ligiijiet ta' Malta;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-ligi espressament tipprovdi illi m'ghandux ikun hemm hlas Iura ta' mantenirnent li jkun lahaq thallas;

3. Illi fil-mertu l-esponenti tixhed li hija kienet konxja li l-attur ma kienx il-missier naturali tal-minuri kif ser jigi spjegat tul it-trattazzjoni tal-kawza;

4. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost il-minuri twieldet fil-mori taz-zwieg ta' bejn il-partijiet u kienet fi stat legittimu sad-data li s-sentenza tal-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) Citazjoni numru 301/04 NC tal-15 ta' Gunju 2010. Il-hlas Iura ghal manteniment pretiz mill-attur jirriferi manteniment parzjalment ordnat b'digriet tas-Sekond' Awla datat 23 ta' Mejju 2000 u manteniment ordnat permezz ta' sentenza tal-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) tat-30 ta' Gunju 2004 liema sentenza ta' separazzjoni personali ma gietx appellata minn l-attur u ghalhekk ukoll it-talba tal-attur hija nfondata fil-fatt u fid-dritt;

5. Illi l-esponenti qed topponi ghal ispejjez ta' dawn il-proceduri;

6. Salv eccezzjonijiet ulterjuri;

Rat ix-xhieda kollha prodotta inkluz id-dokumenti u n-noti ta’ sottomissjonijiet tal-partijiet;

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza ghal-4 ta’ Ottubru 2011.

Ikkunsidrat

Din hi kawza fejn l-attur qed jitlob ir-radd lura minghand il-konvenuta tal-manteniment li hu hallas lilha bhala kuratrici ad litem tal-wild minuri Iona li hu kien gie ordnat ihallas permezz ta' digriet tal-Qorti Civili Sekond' Awla tat-23 ta' Mejju 2000. Is-separazzjoni personali bejn il-kontendenti giet deciza b'sentenza tal-Qorti fit-30 ta' Gunju 2004 u l-attur gie ordnat ihallas lill-konvenuta retta alimentarja ghal minuri kif iffissat mill-istess Qorti. L-attur qed jitlob ir-rimbors ta' kull ma hallas lill-konvenuta bhala manteniment ghal bintu skond l-ordni tal-Qorti ghax fil-15 ta' Gunju 2010 wara li l-attur pprezenta kawza fl-2004 stess biex jigi dikjarat li mhux il-missier tal-minuri Iona, il-Qorti ddikjarat illi l-minuri Iona ma kienitx il-wild naturali tal-attur u ordnat il-manteniment lejha jieqaf minnufih.

Il-konvenuta f'dik il-kawza kienet opponiet ghat-talba tal-attur li ma kienx il-missier naturali tal-minuri Iona.

F'din l-istanza l-konvenuta qed topponi ghar-radd lura tal-flus li hi ppercepiet minghand l-attur bhala manteniment ghal minuri.

Preskrizzjoni

L-attrici qed tallega li l-kawza tal-attur hi preskritta ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16. Il-konvenuta ma tispecifikax pero taht liema subartikolu hi qeghda tivvanta din il-preskrizzjoni. Il-Qorti ma tistax 'ex officio' taghti effett ghal preskrizzjoni jekk din ma tigix eccepita mill-parti interessata – artikolu 2111 tal-Kodici Civili – u ma ghandhiex ghalhekk tfittex biex tara kienx applikabbli ghal kaz xi preskrizzjoni partikolari li ma tkunx giet indikata b'mod car u esplicitu minn min jinvokaha (**Vol XXXIII p1 p481**; **Francis Bugeja nomine vs Indri Mecieca**, App Civ 29.05.2000). Il-Qorti tista' tieqaf hawn pero ghal kompletezza l-artikolu 2156 li tirreferi ghalih il-konvenuta fih seba' subincizi pero l-konvenuta ma tispecifikax ghal liema subinciz qed tirreferi. Jidher pero illi l-konvenuta qed tirreferi ghall-azzjonijiet tal-hlas ta' manteniment [2156(b)]. Din il-kawza pero, kif ghandu jigi interpretat l-imsemmi subartikolu mhix qed issir mill-benificjarju tal-manteniment kontra min hu debitur ghal dak il-manteniment kif

jippostula l-imsemmi subinciz izda l-kawza qed issir minn min hallas l-imsemmi manteniment kontra min ircevih.

Ghalhekk l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni mhix msejsa fuq is-sew u qed tigi michuda.

Artikolu 22 tal-Kodici Civili

Il-konvenuta qed teccepixxi inoltre illi l-ligi tipprovdi li ma ghandux ikun hemm hlas lura ta' manteniment meta jkun thallas u fin-nota spjegattiva a fol. 44 tal-process qalet li kienet qed tirreferi ghall-artikolu 22 tal-Kap. 16.

Dan l-artikolu jghid fl-ewwel subinciz tieghu li ebda azzjoni ghal hlas lura ta' manteniment ma tista' tirnexxi ghal hlasijiet li jkunu saru wara li l-kawza li ghalih ikun inghata l-manteniment ikun ittermina. Qari ta' dan l-artikolu juri illi l-azzjoni hi prekluza ghal hlasijiet ta' manteniment li saru wara li r-raguni ghal hlas tal-manteniment ikun spicca. F'dan il-kaz jirrizulta illi l-talba tal-attur hi limitata ghaz-zmien li fih kien obbligat ihallas manteniment provvizorju lil bintu b'ordni tal-Qorti (Sekond' Awla) u bl-ordni tal-Qorti tal-Familja wara, b'sentenza ta' separazzjoni, sad-data li l-istess Qorti tal-Familja ddikjarat li l-attur ma kienx il-missier naturali tal-minuri Iona w ordnat li kull manteniment li kien in vigore bhala dovut mill-attur kellu jieqaf immedjatament. Ghalhekk din l-azzjoni wkoll ma fihiex mis-sew u qed tigi rigettata.

Talba attrici

L-attur b'mod semplici qed jitlob li jigi rimborsat il-manteniment kollu li hu hallas lill-konvenuta ghal wild minuri Iona b'ordni tal-Qorti mid-digriet tas-Sekond' Awla tat-23 ta' Mejju 2000 sad-data tas-sentenza tal-Qorti tal-Familja tal-15 ta' Gunju 2010 fejn gie deciz illi l-wild minuri ma kienitx il-wild naturali tal-attur.

Il-bazi legali tal-azzjoni tar-ripetizzjoni tal-indebitu kif postulata mill-attur tinsab fl-artikolu 1147 tal-Kodici Civili. L-artikolu 1147(1) ighid "kull hlas jissoponi dejn, u dak li jithallas bla ma jkollu jinghata, jista' jintalab lura".

L-artikolu 1147(2) ighid "Izda ma hemmx jedd ta' azzjoni ghal hlas lura jekk dak li jithallas kellu jinghata bis-sahha ta' obbligazzjoni naturali".

Dan l-indebitu maghruf bhala ex re jew indebitu oggettiv hu distint minn dak ex persona taht l-artikolu 1022(1) li jghid "Kull min, billi jahseb <u>bi zball</u> li hu debitur, ihallas dejn, ghandu jedd jitlob il-hlas lura minghand il-kreditur".

Dan peress illi mentri fil-kaz tal-indebitu ex persona l-pagament irid ikun sar bi zball, fil-kaz tal-indebitu ex re, d-debitu, li bil-hlas gie estint, ma jezistix jew ghax qatt ma ezistiet il-kawza originarja tar-rapport (condictio indebiti sine causa) jew ghax din il-kawza giet nieqsa successivament in kwantu annullata jew ghax tkun sehhet il-kondizzjoni sospensiva li tahtha kienet sottoposta (condictio indebiti ab causam finitum). L-izball o meno tas-solvens hi irrelevanti billi l-artikolu 1147 ma jipprovdix ghalih kif jipprovdi l-artikolu 1022 (ara f'dan is-sens **Maria Galea vs Grace Borg**, PA 12.10.2005).

Il-Qorti taghmel referenza ghal sentenza recenti tal-Qorti tal-Magistrati fl-ismijiet **Dr. Ivan Barbara et vs Leslie Muscat et** (7.7.2011 CSH) li dahlet fid-dettal fl-istitut tal-indebitu ex persona pero in kwantu ghall-indebitu oggettiv gie raportat kif gej minn sentenza tal-**Cassazione 30.12.1970 numru 2748** li jghid hekk:

"*L'azione di ripetizione d'indebito oggettivo, in quanto ha per unica effettiva base l'assoluta inesistenza dell'obbligazione che il solvens ha materialmente adempiuto col pagamento non dovuto, non e` in sostanza che un'azione di nullita` per mancanza di causa, che ha per presupposto la mancanza dell'accipiens del diritto di acquistare il bene o il valore patrimoniale trasmessogli dal solvens, prescinde dal verificarsi del danno ed ha natura autonoma e principale*"

Il-fattispecie ta' din il-kawza juri illi l-attur kien qed ihallas manteniment b'obbligu civili impost fuqu mill-ligi permezz

ta’ ordni esplicita tal-Qorti f’perjodu fejn ghall-finijiet tal-ligi kien maghruf bhala missier tal-minuri Iona li twieldet miz-zwieg tieghu mal-konvenuta. Hu kien qed ihallas ghax legalment tenut jaghmel dan bil-ligi qua missier naturali u bijologiku ta’ wild minuri Iona ghax hekk titlob il-ligi fejn si tratta ta’ wlied li jitwieldu waqt iz-zwieg u inoltre kien ordnat jaghmel dan b’ordni diretta tal-Qorti.

L-attur ma setax jehles minn din l-obbligazzjoni hlief wara pronunzjament tal-Qorti li
tiddikjara li l-wild Iona ma kienitx bintu ergo l-hlas li sar qua manteniment, gie percepit mill-konvenuta bla causa originarja tar-rappport li jwassal ghall-obbligu tal-hlas tal-manteniment.

Hi irrelevanti ghall-mertu ta’ dawn il-proceduri l-eccezzjoni tal-konvenuta li ma kienitx konxja li l-minuri ma kienitx bint l-attur ghax ir-regola tal-ligi dwar ir-radd lura ta’ dak li jkun inghata bla misthoqq tibqa’ tghodd minkejja li min ikun irceva l-hlas kien jemmen li kellu jedd ghalih, ghaliex il-mala fede ta’ min ikun irceva l-hlas tghodd biss biex wiehed iqis kemm ghandu jrodd lura lil dak li jkun iwettaq il-hlas (**Accountant General et vs Frances Agius,** PA 26.10.2001 GCD). Fix-xiehda quddiem il-Qorti tghid li kellha dubbju li t-tarbija ma kienitx tal-attur u darba f’sahna ta’ argument fil-proceduri ta’ separazzjoni qaltlu li jista’ kellha dubbju li t-tifla ma kienitx tal-attur.

L-attur seta’ issuspetta li t-tarbija ma kienitx tieghu, sentiment naturali fic-cirkostanzi meta xehed li martu qatt ma qaltlu esplicitament li t-tarbija mhix tieghu pero kellu dubbju minhabba li qabadha f’adulterju.

L-attur ma kellu ebda mezz li jieqaf milli jhallas dak li kien obbligat b’ordni tal-Qorti, minghajr ma jinkorri s-sanzjonijiet tal-ligi, sakemm l-istess Qorti ma tehilsux minn dak l-obbligu bid-dikjarazzjoni taghha stess li l-obbligu kien msejjes fuq causa legali korrispondenti inezistenti.

Ma jista’ jinghad anqas kif jitlob l-artikolu 1147 illi l-hlas sar taht xi obbligazzjoni naturali ghax l-obbligazzjoni li

tahtha kien qed isir il-hlas kien wiehed civili u legali munit b'sanzjonijiet anki ta' natura penali fin-nuqqas.

Din il-Qorti tqis illi ma hemmx raguni ghalfejn il-talba attrici ghandha tigi michuda ghalkemm ma hemmx prova illi l-konvenuta kienet in mala fede. L-attur qed jitlob l-ammont kollu mhallas minnu lill-konvenuta tul il-perjodu li l-Qorti obbligatu jhallas u l-konvenuta ma jidhirx li qed tikkontesta l-quantum li din il-Qorti tqis bhala ppruvat mill-istess dokumenti bankarji esebiti mill-istess attur.

Decide

Ghalhekk il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ghar-ragunijiet fuq spjegati, u tichad l-eccezzjonijiet l-ohra kollha tal-konvenuta, tilqa' t-talbiet attrici u tiddikjara li l-attur qatt ma kien tenut ihallas manteniment ghal minuri Iona billi mhix wild tieghu; u konsegwentement tikkundanna lill-konvenuta tirrifondi lura lill-attur is-somma percepita minnha bhala manteniment ghal Iona cioe tmientax-il elf, mija u erbatax-il Euro u sitta u sittin centezmu (€18,114.66), bl-imghax li jibda jiddekorri mill-1 ta' Novembru 2010, cioe d-data tal-prezentata ta' din il-kawza.

L-ispejjez kollha jithallsu mill-konvenuta.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------